

Activiteitenverslag Ouwehand Zoo Foundation (OZF) 2021

OZF is in 2020 als lid toegetreden tot Globe Guards, de Nederlandse federatie voor Internationale natuurbescherming en de IUCN, de International Union for Conservation of Nature en heeft dit lidmaatschap in 2021 voortgezet.

De stichting heeft in 2021 onderstaande projecten ondersteund:

China Wildlife Conservation Association; reuzenpanda

Vanaf 2017 ondersteunt OZF gedurende 15 jaar het reuzenpanda project in Sichuan – China. Dit project zal bestaan uit:

- het in standhouden van deze in het wild bedreigde diersoort door bij te dragen aan herstel van het leefgebied (planten van bamboebos, aanleg van corridors);
- een onderzoeksprogramma naar o.a. genetica van de verschillende populaties reuzenpanda's;
- ondersteunen van onderzoek naar de habitat en biologie van de reuzenpanda in het wild.
- ondersteunen van ontwikkeling van bezoekerscentra en educatieprogramma's.

Daarnaast wordt een tal van activiteiten in Ouwehands Dierenpark gesteund, waaronder:

- een uitgebreid educatie- en onderzoeksprogramma 'Bio-Diversi-Wat?', in samenwerking met de WUR (Wageningen University Research Center), om zoveel mogelijk mensen zich bewust te laten worden van de bedreiging van de reuzenpanda specifiek, en de natuur in het algemeen

Red Panda Rangers; rode (of kleine) panda

Ouwehand Zoo Foundation ondersteunt het Red Panda EEP Forest Guardian Support Program. Dit project heeft tot doel de bedreigde rode panda te behouden in de bergbossen in het oosten van Nepal. Dorpelingen die zijn aangesteld als ranger organiseren activiteiten ter bevordering van ecotoerisme en monitoren het leefgebied van deze prachtige diersoort. Als ambassadeur van de rode panda gaan ze tevens illegale houtkap en stroperij tegen.

Aspinall Foundation; Westelijke laaglandgorilla

Re introductie van de Westerse laaglandgorilla in Batéké Plateau regio van Congo en Gabon. Ouwehand Zoo Foundation steunt bescherming van het gebied waar de gorilla's worden uitgezet in de vorm van vervoer van en salarissen voor de lokale rangers die stropers opsporen en tellingen van gorilla's (en andere diersoorten) uitvoeren. In 2013 is door Ouwehand Zoo Foundation de toezegging gedaan dit project voor de duur van 10 jaar te steunen met een vast bedrag. Deze bijdrage is nu achtmaal overgemaakt. In 2013 en 2019 is daarnaast een éénmalige bijdrage gedaan tijdens het Ormely Dinner ten behoeve van de Aspinall Foundation.

Polar Bears International; ijsbeer

Het voortbestaan van de ijsbeer staat onder druk door het versneld smelten van de ijskap op de Noordpool als gevolg van klimaatverandering. Jagen op robben wordt steeds moeilijker

en moeders worden in hun nesten met jongen gestoord door menselijke activiteiten die in intensiteit toenemen doordat de Noordpool steeds toegankelijker wordt. Ouwehand Zoo Foundation steunt onderzoek naar het effect van menselijke activiteiten op het gedrag en de verspreiding van moeders met jongen vlak nadat ze in het voorjaar het sneeuwhol hebben verlaten.

Bonobo Alive; bonobo

De Bonobo wordt bedreigd door stroperij en vernietiging van het leefgebied. In 2002 zette de organisatie Bonobo Alive de eerste stap ter bescherming van de Bonobo door oprichting van een veldstation. Het doel van het Bonobo project is uitbreiding van het huidige beschermde gebied, het opzetten van een monitoring programma om de populatie bonobo's in het nieuwe gebied (Bekombo) te monitoren en het opzetten van een uitgebreid voorlichtingsprogramma voor de lokale bevolking en anti-stroperij brigades. De concrete activiteiten van het Bonobo project omvat het uitzetten van monitorpaden voor bestudering van de bonobo's, alsmede het opleiden van lokale en internationale (veld)onderzoekers om de populatie te monitoren en het opsporen en in kaart brengen van 'nieuwe' bonobo's.

Pro Natura Foundation; Maleise beer en orang oetan

De projectpartner van Ouwehand Zoo Foundation (OZF) is de ProNatura Foundation in Oost Kalimantan, Indonesisch Borneo. Deze stichting is opgericht door de Nederlandse Gabriëlle Fredriksson, die zich al ruim 20 jaar inzet voor de bescherming van het tropisch regenwoud van Indonesisch Borneo en van de Maleise beer in het bijzonder. Haar promotieonderzoek was gericht op de biologie en ecologie van de Maleise beer. Veel van de huidige kennis van de soort komt voort uit haar onderzoek. OZF steunde tevens enige jaren geleden een orang oetan project van haar, ter bescherming van Batang Toru van ProNatura in Noord Sumatra. OZF steunt de werkzaamheden van de ProNatura Foundation. Ook steunt OZF Bears in Mind (www.bearsinmind.org), wat ook reeds diverse projecten steunde van de ProNatura Foundation.

Berenbos Oost Europa; bruine beer

Ouwehand Zoo Foundation werkt samen met de Stichting Bears in Mind aan de bouw van een nieuw Berenbos in Oost Europa. Een groot aantal beren leeft in gevangenschap (privé of in ondermaatse dierentuinen) onder erbarmelijke omstandigheden. Daarnaast doet er zich jaarlijks een aanzienlijk aantal conflicten voor tussen mens en beer doordat beren steeds dichterbij mensen komen als gevolg van het kleiner worden van hun leefgebied (aantasting door de mens). Een aantal van de beren in gevangenschap zal een thuis vinden in het nieuwe 'Berenbos' dat Ouwehand Zoo Foundation samen met Stichting Bears in Mind ontwikkelt. Totaal zal hiervoor 500k noodzakelijk zijn.

West African Primate Conservation Action (WAPCA); Roloway meerkat

De Roloway meerkat wordt ernstig bedreigd door jacht en vernietiging van het leefgebied. West African Primate Conservation Action (WAPCA) richt zich, samen met de lokale bevolking, op bescherming van het leefgebied en op de fok van zeer bedreigde soorten in het Primate Breeding Centre, met het doel reservepopulatie op te bouwen zodat wilde populaties aangevuld kunnen worden. OZF steunt deze organisatie financieel maar ook door

verlenen van expertise. Een van de primatenverzorgers van Ouwehands Dierenpark steunt in 2017 WAPCA met kennis en expertise.

Wanicare Foundation; neushoornvogels

In de afgelopen jaren na de toename van de illegale handel van neushoornvogels worden we geconfronteerd met meer in beslaggenomen neushoornvogels. Momenteel zijn er 5 verschillende soorten neushoornvogels in Cikananga Wildlife Centre. Neushoornvogels zijn niet alleen populair als huisdier, ook hun hoorn is populair omdat sommigen ten onrechte geloven dat het medicinale stof bevat. Naarmate de handel toeneemt en hun leefgebieden krimpen, worden veel van deze soorten steeds meer bedreigd. De Wanicare Foundation zet zich in voor het terugplaatsen van zoveel mogelijk in beslag genomen neushoornvogels in het wild.

IUCN Primate Specialist Group; primaten

Door de steun van OZF kon Siân Waters werken aan de Best Practice Guidelines for Responsible Images of Non-Human Primates. Deze zijn inmiddels gepubliceerd. De guidelines beschrijven hoe foto's van mensen dicht bij primaten problematisch kunnen zijn voor hun conservatie. Het geeft richting hoe individuen en organisaties wel geschikte foto's naar buiten brengen. Het belangrijkste is dat de dieren centraal staan, mensen blijven op veilige afstand. Dus geen foto's van bijvoorbeeld flesvoeding of het hanteren van primaten.

The Kukang Rescue Program; kleine plompe lori

Deze organisatie bestrijdt stroperij in Indonesië, de focus ligt op het beschermen van lori's. In 2020 is onderhoud gedaan aan de quarantaineopvang voor lori's. Er is ook een nieuwe hut gebouwd voor gasten en vrijwilligers. In het opvangcentrum kweekt men morio wormen als voedsel voor de lori's, daar is nu een krekkel kwekerij aan toegevoegd.

Het Kukang Coffee project is een groot succes. Boeren die meedoen aan het project tekenen een overeenkomst waarin ze beloven wildlife te beschermen. Op hun grond verbouwen ze dan duurzame koffie. Hierdoor zijn al veel dieren beschermd en voormalig stropers hebben zo nieuw werk. De koffie wordt in een speciaal koffiehuis en online verkocht.

Naast de standaard monitoring van de lori populatie is het team nu ook op zoek naar geschikte habitat voor het plaatsen van wenkooien. Hierin kunnen lori's weer wennen aan leven in het wild om uiteindelijk volledig uitgezet te worden.

Middels het educatieprogramma krijgen les over de natuur in een speciale school. Hierdoor verbetert hun Engels en kennis over de natuur. Een belangrijk onderdeel van de educatie is de campagne 'Stolen Wildlife', opgezet aan het eind van 2020. Via foto's en informatie op de website worden mensen bewust gemaakt van illegale handel en jacht.

Sphenisco; Humboldt pinguin

Sphenisco zet zich in voor de bescherming van de Humboldt pinguïn in Chili en Peru. Hun voornaamste werkzaamheden bestaan uit natuureducatie, onderzoek, en het ontwikkelen van duurzame inkomstenbronnen voor locals. In samenwerking met o.a Chileense universiteiten en het National History Museum in San bereiden ze media voor die gebruikt kan worden voor educatie. Voorbeelden van educatieprogramma's van het afgelopen jaar:

- "Creating Spaces to learn about and protect our ocean".

- Professionals van de Administración Técnica de Forestal y de Fauna Silvestre (ATFFS) zijn opgeleid.
- Een workshop voor parkwachters van SERNANP natuurgebieden om hun vaardigheden te verbeteren om zelf natuureducatie te geven aan burgers.
- Campagne tegen afval: door de pandemie neemt de hoeveelheid afval (mondkapjes, handschoenen etc.) toe in het milieu.
- Lesprogramma “Ontdek de oceaan met onze vriend de Humboldt pinguïn”:
- Workshops voor kinderen van vissers.

Big life foundation; Afrikaanse olifant

De savanne olifant is sinds kort Bedreigd volgens IUCN. Dit zou de vraag naar ivoor aan kunnen wakkeren. Zeldzamere dieren zijn namelijk gewilder.

De foundation beschermt dieren in het Amboseli-Tsavo-Kilimanjaro ecosysteem via een ranger program, in samenwerking met de lokale community. Tot nu toe hebben ze door de steun veel kunnen doen: patrouilleren, vijftien arrestaties, onderscheppen van illegale handel, voorkomen dat olifanten gewassen vernielen, zes leeuwen jachten voorkomen en er is één grote olifant behandeld aan een wond. Alle dieren in het wildpark, waaronder leeuwen en neushoorns, profiteren overigens van de bescherming door rangers.

Jane Goodall Institute Roots & Shoots promotion campaign

Naar aanleiding van de komst van de Bonobo's naar Ouwehands Dierenpark is in samenwerking met Jane Goodall Institute een educatieve campagne gelanceerd ter ondersteuning van het zogenaamde Roots & Shoots programma. Op 19 oktober 2021 werd het nieuwste boek van Jane Goodall 'the book of hope; survival guide for an endangered planet' in Ouwehands Dierenpark gepresenteerd.

Onderzoeksprojecten

Wetenschappelijk onderzoek is één van de hoofddoelstellingen van Ouwehands Dierenpark. In samenwerking met diverse universiteiten (WUR, Universiteit Leiden) wordt kennis opgedaan over uiteenlopende onderwerpen die betrekking hebben op natuurbescherming, soortbehoud van bedreigde dieren en educatie.

Onderwerpen zijn; winterrust bij bruine beren, paarvormingsgedrag bij monniksgieren, sociale dynamiek van een gorilla mannengroep, sociale structuur bij ringstaartmakí's. Onderzoek wordt voor een groot deel intern begeleid en uitgevoerd. Daarvoor zijn er twee medewerkers in dienst bij Ouwehands Dierenpark die gedeeltelijk door OZF worden gefinancierd.

Tinder voor Orang-Oetans; orang-oetans

Een onderzoek naar emoties bij orang-oetans dat in samenwerking met een aantal dierentuinen en de universiteit van Leiden wordt uitgevoerd.

Dataverzameling voor de dot-probe test afgerond en worden nu geanalyseerd. Een onderzoek naar visueel preference task is uitgevoerd. Hierbij krijgt een orang-oetan twee schermen te zien met op elk het gezicht van een andere orang-oetan. Een camera volgt de oogbewegingen. Op basis hiervan kan men bepalen welk plaatje het meest interessant was voor de geteste orang-oetan. In veel andere apensoorten bleek deze methode al effectief om voorkeur te meten, dus men denkt dat dit ook zal werken voor partnerkeuze.

In de herfst van 2021 is een experiment gestart met touchscreens. In dit experiment kiest de orang-oetan tussen twee plaatjes. Eerst leert de orang-oetan om twee gekleurde stippen te associëren met twee verschillende typen plaatjes. In het begin zijn dit plaatjes die waarschijnlijk een sterke voorkeur uitlokken, bijvoorbeeld een wangplaatman versus een gewone man. Uiteindelijk kan de orang-oetan via deze weg leren om te kiezen tussen twee individuen. Mogelijk dat het onderzoek uitgebreid wordt met long-calls van verschillende mannetjes.

Aldus opgesteld te Rhenen op 24 november 2021 en goedgekeurd door het bestuur.

Mw. J.F. Kok

Dhr. H. Wien

Dhr. M.M.J.J. Boekhoorn